



Η σημασία της Ανατολικής Μεσογείου στα σχέδια φυσικού αερίου της Chevron



ΤΟΥ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΕΛΛΗΝΑ*

Η σημασία της Ανατολικής Μεσογείου στα σχέδια φυσικού αερίου της Chevron έγινε σαφής στο συνέδριο της εταιρείας στις 27 Ιανουαρίου για τα αποτελέσματα του 2002, και μετά στην παρουσίαση στους επενδυτές της εταιρείας στις 28 Φεβρουαρίου. Ο Mike Wirth, διευθύνων σύμβουλος της Chevron, επιβεβαίωσε ότι θεωρεί την Ανατολική Μεσόγειο ως «υψηλής προτεραιότητας». Αναφέρθηκε ειδικά στην τελική επενδυτική απόφαση των \$673 εκατ. δολαρίων (FID) που ελήφθη τον Δεκέμβριο του 2022 για να επεκτείνει την παραγωγική ικανότητα του κοιτάσματος Tamar στο Ισραήλ, από 11 δισ. κυβικά μέτρα ετησίως (bcm/yr) στα 16 bcm/yr, που αναμένεται να συμπληρωθεί στις αρχές του 2025. Αυτό θα επιτρέψει στο Tamar να συναντήσει την αυξανόμενη εγχώρια ζήτηση του Ισραήλ και να αυξήσει την εξαγωγή φυσικού αερίου στην Αίγυπτο. Μετά το Tamar FID, η Chevron και οι συνεργάτες της ενέκριναν σχεδόν \$100 εκατ. δολάρια για την ανάπτυξη της φάσης 1B του κοιτάσματος Leviathan. Αυτό περιλαμβάνει προετοιμασία σχεδίων για την επέκταση του κοιτάσματος, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής πλωτής μονάδας υδροποίησης (FLNG) με χωρητικότητα 4,6 εκατομμυρίων τόνων/ετησίως, 3 χρόνια μετά το FID. Η επέκταση θα αυξήσει την παραγωγική ικανότητα στα 21 bcm/yr από 12 bcm/yr τώρα. Η επιλογή του FLNG έχει επίσης ενισχυθεί από ανησυχίες ότι τα αυξανόμενα οικονομικά προβλήματα της Αιγύπτου θα μπορούσαν να την καταστήσουν έναν αναξιόπιστο κόμβο φυσικού αερίου για την Ανατολική Μεσόγειο και από την απροθυμία της Ευρώπης να αναλάβει μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις για αγορά φυσικού αερίου. Το FLNG κάνει δυνατές εξαγωγές στην Ασία και τις εκεί αυξανόμενες αγορές LNG. Η Chevron αναμένει να πάρει τις τελικές αναπτυξιακές αποφάσεις μέχρι τον Ιούλιο. Κάτι τέτοιο θα θέσει τέρμα σε κάθε εναπομένουσα ελπίδα ότι ο αγωγός φυσικού αερίου EastMed θα μπορούσε να επανέλθει. Στην Αίγυπτο, η ανακάλυψη τον Δεκέμβριο του κοιτάσματος Nargis με 100 bcm, περίπου 60 χιλιόμετρα υπεράκτια του Σινά, περιγράφηκε από τον Mike Wirth ως «πολύ ελκυστική». Η Chevron και η Eni συμφώνησαν να επιταχύνουν την ανάπτυξη του, χρησιμοποιώντας υπάρχουσες εγκαταστάσεις που διαχειρίζεται η ENI, συμπεριλαμβανομένου του τερματικού υδροποίησης Damietta LNG. Αυτό θα περιορίσει το κόστος ανάπτυξης, καθιστώντας το έργο αρκετά επικερδές και ελκυστικό. Η Chevron αναπτύσσει επίσης σχέδια εξερεύνησης για τα δύο τεμάχια της στην ανεξερεύνητη περιοχή της



Μεσογείου στα δυτικά της Αιγύπτου. Επιβεβαιώνοντας το ενδιαφέρον της Chevron για την περιοχή, ο Mike Wirth υπογράμμισε τις περιφερειακές ανάγκες για φυσικό αέριο, αλλά και τις επιλογές που έχει η εταιρεία «να πάρει αυτό το φυσικό αέριο στην Ευρώπη» μέσα σε αυτή τη δεκαετία. Αλλά ο Mike Wirth δεν έκανε αναφορά στο «Αφροδίτη» ή την Κύπρο. Προφανώς το «Αφροδίτη» δεν θεωρείται «υψηλή προτεραιότητα» στα άμεσα σχέδια της Chevron, παρά τους συχνά επαναλαμβανόμενους ισχυρισμούς των υπουργών Ενέργειας της Κύπρου ότι «η ανάπτυξη του Αφροδίτη είναι επικείμενη». Παρά το γεγονός ότι πραγματοποιήσε ρεκόρ κέρδη \$36,5 δισ. δολαρίων το 2022, η Chevron εξακολουθεί να επικεντρώνεται σε επιχειρησιακή πειθαρχία, περιορίζοντας τις κεφαλαιουχικές δαπάνες σε έργα υψηλής απόδοσης, δίνοντας προτεραιότητα στην αύξηση μερισμάτων στους μετόχων της και την αποπληρωμή χρέους. Ο Mike Wirth δήλωσε ότι «οι προϋπολογισμοί μας για επενδύσεις το 2023 είναι συνεπείς με τα μακροπρόθεσμα σχέδιά μας να παρέχουμε με ασφάλεια υψηλότερες αποδόσεις και χαμηλότερες εκπομπές άνθρακα, διατηρώντας παράλληλα πειθαρχία στις δαπάνες.» Αυτό ισχύει και για τις επιχειρήσεις της Chevron στην Ανατολική Μεσόγειο, όπου προτεραιότητα δίνεται σε έργα υψηλών αποδόσεων, όπως τα κοιτάσματα Tamar, Leviathan και Nargis. Οι αβεβαιότητες για το «Αφροδίτη» το τοποθετούν σε ένα πιο συντηρητικό και προσεκτικό αναπτυξιακό πλαίσιο.

Κοίτασμα «Αφροδίτη»

Η Chevron και οι εταίροι της, Shell και NewMed Energy, συμφώνησαν τον Σεπτέμβριο του 2022 να κάνουν μια δεύτερη επιβεβαιωτική γεώτρηση στο «Αφροδίτη» - όπως απαιτείται από τη Συμφωνία Κατανομής Παραγωγής - που θα χρησιμοποιηθεί επίσης και για παραγωγή. Τον Νοέμβριο η κυβέρνηση χορήγησε στην Chevron μια επέκταση εννέα

μηνών, μέχρι τον Αύγουστο του 2023, οπότε η ημερομηνία για τη νέα γεώτρηση θα πρέπει να ανακοινωθεί σύντομα. Δεδομένου του τι συνέβη μετά την πρώτη επιβεβαιωτική γεώτρηση, η νέα γεώτρηση θεωρείται κρίσιμη. Το «Αφροδίτη» ανακαλύφθηκε τον Δεκέμβριο 2011 (γεώτρηση A1) και εκτιμήθηκε ότι είχε περίπου 7 τρις. κυβικά πόδια (tcf) φυσικό αέριο. Μετά την πρώτη επιβεβαιωτική γεώτρηση (A2) το 2013, αυτό μειώθηκε στα 4,2 tcf. Ο κύριος λόγος για αυτή τη μείωση είναι ότι η δεξαμενή του «Αφροδίτη» έχει μια πολύπλοκη γεωλογία. Χωρίζεται σε μια σειρά μη επικοινωνούντων διαμερισμάτων -δείτε την απεικόνιση- και μέχρι να γίνουν γεωτρήσεις σε όλα τα κύρια διαμερίσματα, είναι δύσκολο να είμαστε σίγουροι για το πόσο φυσικό αέριο περιέχουν. Ο υπολογισμός ποσοτήτων με βάσει τα δεδομένα μέχρι στιγμής δεν είναι επαρκώς ακριβής για να παρθούν επενδυτικές αποφάσεις. Η Chevron σχεδιάζει να τρυπήσει τη δεύτερη επιβεβαιωτική γεώτρηση (A3) στο μεγαλύτερο διαμέρισμα μέχρι τα μέσα του έτους. Πολλά εξαρτώνται από αυτό. Εξ ου και η κρισιμότητα. Χωρίς αυτές τις πληροφορίες είναι δύσκολο για την Chevron και τους εταίρους της να προχωρήσουν και να ολοκληρώσουν αναπτυξιακά σχέδια για το «Αφροδίτη». Αυτό εξαρτάται από τις ποσότητες φυσικού αερίου. Οι επιλογές που εξετάστηκαν μέχρι στιγμής βασίζονται στην τρέχουσα εκτίμηση του 4,2 tcf. Σε περίπτωση που η δεύτερη επιβεβαιωτική γεώτρηση οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση αυτής της εκτίμησης, τότε θα μπορούσε να θέσει υπό αμφισβήτηση τις επιλογές ανάπτυξης. Αντίθετα, μια σημαντική άνοδος μπορεί να ανοίξει άλλες δυνατότητες.

Επιλογές ανάπτυξης του «Αφροδίτη»

Η προτιμώμενη επιλογή ανάπτυξης φαίνεται να είναι η μεταφορά φυσικού αερίου από το «Αφροδίτη» στην Αίγυπτο για υδροποίηση και εξαγωγή.



Η Chevron και οι εταίροι της, Shell και NewMed Energy, συμφώνησαν τον Σεπτέμβριο του 2022 να κάνουν μια δεύτερη επιβεβαιωτική γεώτρηση στο «Αφροδίτη» - όπως απαιτείται από τη Συμφωνία Κατανομής Παραγωγής - που θα χρησιμοποιηθεί επίσης και για παραγωγή

Η Chevron βρίσκεται σε συζητήσεις με τη Shell για πιθανή χρήση των υπεράκτιων εγκαταστάσεων της West Delta Deep Marine (WDDM) στην Αίγυπτο. Το σχέδιο είναι να αναπτυχθεί το «Αφροδίτη» με υποθαλάσσιες εγκαταστάσεις παραγωγής, με το φυσικό αέριο να μεταφέρεται με αγωγό για επεξεργασία στο WDDM, από όπου θα εξάγεται στο τερματικό Idku LNG, που διαχειρίζεται η Shell, για υδροποίηση και εξαγωγή. Με τη Shell συναίτερο στο «Αφροδίτη», αυτό φαίνεται να είναι μια προφανής επιλογή, αλλά θα αποκλείει την αποστολή μη επεξεργασμένου φυσικού αερίου με αγωγό στην Κύπρο.

Υπάρχουν όμως επιπλοκές. Πρώτον, η Αίγυπτος ήταν πάντοτε απρόθυμη να χορηγήσει πρόσβαση σε τρίτους στα δικά της τερματικά LNG, διατηρώντας τα για το δικό της φυσικό αέριο, ειδικά τώρα με τις υψηλές τιμές LNG στις παγκόσμιες αγορές. Πέρυσι τα έσοδα της Αιγύπτου από τις πωλήσεις LNG έφτασαν σε τεράστιο ποσό των \$8,4 δισ., συνβάλλοντας σημαντικά στα πολύ δύσκολα οικονομικά της χώρας. Δεύτερον, χωρίς νέες ανακαλύψεις η Αίγυπτος διατρέχει τον κίνδυνο να μην έχει αρκετό φυσικό αέριο για τη δική της εσωτερική αγορά ενέργειας. Με τη δημόσια εταιρεία EGAS να είναι ο μοναδικός αγοραστής φυσικού αερίου στη χώρα, η ανησυχία είναι ότι το εισαγόμενο φυσικό αέριο μπορεί να εκτραπεί για εσωτερική κατανάλωση. Υπάρχει βέβαια η δυνατότητα διαμερισμού του φυσικού αερίου του «Αφροδίτη» μεταξύ εξαγωγών LNG και της εσωτερικής αγοράς της Αιγύπτου. Ωστόσο, η απλή πώληση του φυσικού αερίου απευθείας στην Αίγυπτο μπορεί να μην είναι μια επαρκώς ελκυστική επιλογή για την Chevron λόγω χαμηλών αποδόσεων. Υπάρχει επίσης το ανεπιθύμητο ζήτημα της συμφωνίας διαχωρισμού του φυσικού αερίου του «Αφροδίτη» με το Ισραήλ. Ας ελπίσουμε ότι αυτό θα αντιμετωπιστεί και θα λυθεί από τους νέους υπουργούς Ενέργειας του Ισραήλ και της Κύπρου. Επίσης, με το Κυπριακό άλυτο, η επιθετική θέση της Τουρκίας έναντι κάθε εξορύξεως φυσικού αερίου στην ΑΟΖ της Κύπρου περιπλέκει την κατάσταση ακόμα περισσότερο. Με την αποφασιστικότητα της ΕΕ να μειώσει περαιτέρω τη χρήση φυσικού αερίου (κατάφερε μείωση 13% το 2022 και μελετά αύξηση του στόχου) και να επιταχύνει τη μετάβαση στην καθαρή ενέργεια, οι αβεβαιότητες για τη δεξαμενή του «Αφροδίτη» - που μπορεί να απαντήσει μόνο η επιβεβαιωτική γεώτρηση - και η εστίαση της Chevron στα έργα υψηλής απόδοσης στο Ισραήλ και την Αίγυπτο, σημαίνει ότι το «Αφροδίτη» μπορεί να χρειαστεί να περιμένει περισσότερο πριν το μέλλον του και η εκμετάλλευσή του γίνουν πιο ξεκάθαρα.

**Ανώτερο σύμβουλο του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council)*